

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Α Π Ο Φ Α Σ Η
192/2024

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από πρόσκληση της Προέδρου, συνήλθε σε συνεδρίαση στον συνήθη γι' αυτό τόπο την 23.9.2024 και ώρα 11:00, προκειμένου να συζητήσει επί της κατωτέρω υποθέσεως. Συγκροτήθηκε από τους: Ευτέρπη Κουτζαμάνη-Δρίλια, πρόεδρο, Ιωάννη Πολίτη, αντιπρόεδρο, και τα μέλη: Σωκράτη Τσιχλιά, Δημήτριο Σταυρόπουλο, Ευτύχιο Παλλήκαρη, Σπυρίδωνα Χρυσοφώτη, Πέτρο Τριανταφυλλίδη, Γεώργιο Βλαβιανό και Ιωάννη Μιχελάκη. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν η ενδεχόμενη παραβίαση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας από τον τηλεοπτικό σταθμό εθνικής εμβέλειας με τον διακριτικό τίτλο «ANTENNA TV», ιδιοκτησίας της εταιρείας με την επωνυμία «ANTENNA TV ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», αναφορικά με διατάξεις περί προστασίας ανηλίκων τηλεθεατών και αναντιστοιχίας σήμανσης στο περιεχόμενο, κατά τη διάρκεια της ξένης σειράς με τίτλο ««Brooklyn Nine-Nine» που μεταδόθηκε από τον ως άνω σταθμό στις 27.1.2022, ώρα 16:00 – 16:29 και σήμανση: “Κατάλληλο για άνω των 8 ετών”. Η υπόθεση εξετάζεται ύστερα από την με αριθμό πρωτοκόλλου ΕΣΡ 480/28.1.2022 καταγγελία πολίτη.

Για τον έλεγχο σχηματίστηκε ο φάκελος με αριθμό 163/16.5.2024, ο οποίος ανατέθηκε στη διοικητική υπάλληλο Ειρήνη Κεραμήτσου και στον ειδικό επιστήμονα - νομικό Αντώνιο Κεχρή. Στη συνέχεια, η Διοικητική Υπάλληλος υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 831/ΕΣ/21.5.2024 έκθεση καταγραφής των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης και ο Ειδικός Επιστήμων την με αριθμό πρωτοκόλλου 837/ΕΣ/22.5.2024 νομική του εισήγηση.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, για λογαριασμό της λειτουργούσης τον σταθμό ως άνω εταιρείας, παρέστη η πληρεξούσια δικηγόρος της Σταματίνα Μυτζήθρα. Ερωτηθείσα από την Πρόεδρο, η Δικηγόρος δήλωσε ότι γνωρίζει το περιεχόμενο του

φακέλου, έλαβε δε τον λόγο και ανέπτυξε τους ισχυρισμούς της. Ζήτησε στη συνέχεια -και η Ολομέλεια δέχτηκε- να της παρασχεθεί προθεσμία για την κατάθεση εγγράφου υπομνήματος μέχρι και την 4.10.2024, ώρα 14.00, και η συζήτηση κηρύχθηκε περαιωμένη. Ο σταθμός κατέθεσε στη Γραμματεία το με αριθμό πρωτοκόλλου 5363/4.10.2024 υπόμνημά του.

Την 15.10.2024 και ώρα 11.00 η Ολομέλεια συνήλθε σε διάσκεψη επί της υποθέσεως ύστερα από πρόσκληση της Προέδρου. Συγκροτήθηκε από τους: Ευτέρπη Κουτζαμάνη-Δρίλια, Πρόεδρο, Ιωάννη Πολίτη, Αντιπρόεδρο, και τα μέλη: Σωκράτη Τσιχλιά (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Δημήτριο Σταυρόπουλο (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Ευύχιο Παλλήκαρη (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Σπυρίδωνα Χρυσοφώτη (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Πέτρο Τριανταφυλλίδη, Γεώργιο Βλαβιανό (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr») και Ιωάννη Μιχελάκη. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ. Παρέστη επίσης και ο ανωτέρω Εισηγητής, ο οποίος ανέπτυξε το ζήτημα προφορικά και στη συνέχεια αποχώρησε. Η Ολομέλεια, αφού παρακολούθησε την επίμαχη ροή προγράμματος και μελέτησε το σύνολο των στοιχείων του φακέλου:

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I. Νομικό μέρος

1. Το ΕΣΡ είναι η αρμόδια κατά το Σύνταγμα Ανεξάρτητη Αρχή (άρθρο 15 παρ. 2) για την άσκηση του άμεσου ελέγχου του κράτους επί της ραδιοφωνίας και της τηλεοράσεως και την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων σε περιπτώσεις παραβάσεων. *«Ο άμεσος έλεγχος του κράτους... έχει ως σκοπό... την εξασφάλιση της ποιοτικής στάθμης των προγραμμάτων που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας, καθώς και το σεβασμό της αξίας του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και νεότητας».*

2. Κατά το άρθρο 21 παρ. 1 του Συντάγματος: *«Η οικογένεια, ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του Έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του κράτους».*
3. Στο άρθρο 2 παρ. 3 εδ. β' του Ν. 4173/2013 (που τροποποιήθηκε με το Ν. 4324/29.4.2015 που επανιδρύει την ΕΡΤ και ισχύει και για την ιδιωτική τηλεόραση κατ' εφαρμογή του άρθρου 3 παρ. 1α του Ν. 2328/1995) ορίζεται ότι: *«Οι οπτικοακουστικές υπηρεσίες που παρέχει η Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. πρέπει να ανταποκρίνονται στην ποιοτική στάθμη που επιβάλλουν η κοινωνική της αποστολή και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας και να σέβονται ιδίως την αξία του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας».*
4. Κατά το άρθρο 24 παρ. 2 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (που έχει νομική ισχύ επί τη βάση της Συνθήκης της Λισαβόνας, άρθρο 6 της ΣΕΕ): *«Σε όλες τις πράξεις που αφορούν τα παιδιά, είτε επιχειρούνται από δημόσιες αρχές είτε από ιδιωτικούς οργανισμούς, πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο υπέρτατο συμφέρον του παιδιού».*
5. Το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα του 1966 (Ν. 2462/1997), στο άρθρο 24 παρ. 1 αυτού, ορίζει ότι *«Κάθε παιδί, χωρίς διάκριση λόγω φυλής, χρώματος, γένους, γλώσσας, θρησκείας, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, περιουσίας ή γέννησης, έχει δικαίωμα, έναντι της οικογένειάς του, της κοινωνίας και του Κράτους στα μέτρα προστασίας που απαιτεί η θέση του ως ανηλίκου».*
6. Ο Ν. 2101/1992, που κυρώνει τη Διεθνή Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού ορίζει στο άρθρο 3 παρ. 1: *«Σε όλες τις αποφάσεις που αφορούν τα παιδιά, είτε αυτές λαμβάνονται από δημόσιους ή ιδιωτικούς οργανισμούς κοινωνικής προστασίας, είτε από τα δικαστήρια, τις διοικητικές αρχές ή από τα νομοθετικά όργανα, πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το συμφέρον του παιδιού».* Στο άρθρο 17 του ανωτέρω νόμου μνημονεύονται τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ορίζοντας, στην περ. ε', ότι τα Συμβαλλόμενα κράτη *«Ευνοούν την επεξεργασία κατάλληλων κατευθυντήριων αρχών που να προορίζονται για την προστασία του παιδιού από την ενημέρωση και το υλικό που βλάπτουν την ευημερία του...».*
7. Σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του Ν. 4779/2021: *«Οι υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων που ενδέχεται να είναι επιβλαβείς για τη σωματική, ψυχική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, παρέχονται κατά τρόπο που να διασφαλίζει ότι, υπό κανονικές συνθήκες, οι ανήλικοι δεν θα τις ακούν ούτε θα τις βλέπουν. Ενδεδειγμένα*

μέτρα αποτελούν, ιδίως, η σήμανση των προγραμμάτων, η επιλογή της ώρας μετάδοσής τους, η χρήση προσωπικών αριθμών αναγνώρισης (κωδικών PIN), τα μέσα εξακρίβωσης της ηλικίας ή άλλα τεχνικά μέτρα, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας. Το πλέον επιβλαβές περιεχόμενο, όπως είναι η αδικαιολόγητη βία και η πορνογραφία, υπόκειται στα αυστηρότερα μέτρα». Κατά την παράγραφο 3 του ως άνω άρθρου «Όλα τα προγράμματα, συμπεριλαμβανομένων των επαναλήψεων, εκτός των διαφημιστικών μηνυμάτων, των μηνυμάτων τηλεπώλησης και των δελτίων ειδήσεων, κατατάσσονται σε κατηγορίες ανάλογα με τον βαθμό της δυσμενούς επίδρασης που μπορεί να έχει το περιεχόμενό τους στην προσωπικότητα και στη σωματική, ψυχική και ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων. Σε κάθε κατηγορία αντιστοιχεί ένα ειδικό οπτικό σύμβολο ή ηχητικό σήμα, το οποίο μεταδίδεται σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος. Επίσης, το ειδικό οπτικό σύμβολο αναγράφεται υποχρεωτικά δίπλα στον τίτλο των τηλεοπτικών προγραμμάτων σε κάθε δημοσίευση ή καταχώριση των προγραμμάτων αυτών στα έντυπα και στους ηλεκτρονικούς οδηγούς προγραμμάτων (EPG) και μεταδίδεται σε όλη τη διάρκεια των μηνυμάτων για την ανακοίνωση του προγράμματος (τρέιλερ)». Κατά την παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου «Η υπ' αριθμ. 106/12.6.2019 απόφαση του Υφυπουργού Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης «Κατάταξη και σήμανση των τηλεοπτικών προγραμμάτων» (Β' 2300) εξακολουθεί να ισχύει, εφαρμοζομένου του άρθρου 7 αυτής και για τις μη γραμμικές οπτικοακουστικές υπηρεσίες».

8. Η Υπουργική Απόφαση 106/12.6.2019 για την κατάταξη και σήμανση των τηλεοπτικών προγραμμάτων ορίζει στο άρθρο 1 εδ. α': «Όλα τα τηλεοπτικά προγράμματα εκτός των διαφημιστικών μηνυμάτων (τηλεοπτικών διαφημίσεων) και των μηνυμάτων τηλεπώλησης, όπως αυτά ορίζονται στις περ. θ' και ιβ' του άρθρου 2 του π.δ. 109/2010 αντίστοιχα, κατατάσσονται σε πέντε (5) κατηγορίες ανάλογα με το βαθμό δυσμενούς επίδρασης που μπορεί να έχει το περιεχόμενό τους στην προσωπικότητα και στην εν γένει σωματική, ηθική, πνευματική και ψυχική ανάπτυξη των ανηλίκων (προσώπων ηλικίας έως 18 ετών). Κατά το άρθρο 2 παρ. 1 εδ. β' της ως άνω Υπουργικής Απόφασης: «Βασικό κριτήριο για την επιλογή της προσήκουσας σήμανσης αποτελεί η ύπαρξη αντιστοιχίας μεταξύ περιεχομένου προγράμματος και ώρας μετάδοσης του σε συνδυασμό με την πιθανή παρακολούθηση αυτού από ανηλίκους».

9. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 της Υ.Α. 106/12.6.2019: «Σε κάθε κατηγορία κατάταξης των τηλεοπτικών προγραμμάτων αντιστοιχεί το καθοριζόμενο με την παρούσα απόφαση οπτικό σύμβολο που συναρτάται με την ηλικία των τηλεθεατών. Το κάθε σύμβολο μεταδίδεται σε εμφανές σημείο της οθόνης, σε μέγεθος, ένταση και διάρκεια που καθιστά δυνατό τον εντοπισμό του από το μέσο τηλεθεατή». Η παρ. 2 του άρθρου 4 ορίζει: «Για την πληρέστερη προστασία των ανηλίκων τηλεθεατών προβλέπεται και ειδική λεκτική σήμανση προσδιορισμού του περιεχομένου των προγραμμάτων ανάλογα με τη βλάβη που αυτό μπορεί να προκαλέσει στους ανηλίκους (π.χ. σκηνές βίας, σεξουαλικές σκηνές, χρήσης ουσιών και σκηνές απρεπούς εκφοράς λόγου). Η λεκτική σήμανση εμφανίζεται κάτω από το οπτικό σύμβολο κατάταξης των τηλεοπτικών προγραμμάτων».

Ακολουθούν πίνακες που επεξηγούν τα οπτικά σύμβολα και την ειδική λεκτική σήμανση περιεχομένου των προγραμμάτων:

Πίνακας I: όλες οι κατηγορίες κατάταξης των τηλεοπτικών προγραμμάτων έχουν χρώμα τετραγώνου πλαισίου μαύρο, κύκλου λευκό και χρώμα χαρακτήρων ή αριθμών μαύρο: 1^η κατηγορία (K), 2^η κατηγορία (8), 3^η κατηγορία (12), 4^η κατηγορία (16), 5^η κατηγορία (18).

Πίνακας II: Ούτω, η επεξήγηση του συμβόλου 8: κατάλληλο για άνω των 8 ετών.

Πίνακας III: διάρκεια του οπτικού συμβόλου σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος.

Πίνακας V: Η επιτρεπόμενη ώρα μετάδοσης:

2^η) για τους ανήλικους άνω των 8 ετών είναι στην ευχέρεια του παρόχου υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων, αρκεί να μη μεταδίδεται σε ζώνη παιδικού προγράμματος καθώς και τριάντα (30') λεπτά πριν και μετά τη ζώνη αυτή.

10. Η Υπόδειξη 1/14.10.2014 του Ε.Σ.Ρ. στο σημ. Γ' παρ. 1 επισημαίνει ότι τα προγράμματα (μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και τα μουσικά video clips) που μεταδίδονται ώρα που παρακολουθούν ανήλικοι δεν πρέπει να περιέχουν ιδίως, πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές υπερβολικής, άσκοπης, φυσικής ή λεκτικής βίας, οι οποίες μπορεί να τους οδηγήσουν στην τέλεση των συγκεκριμένων πράξεων και στην εξοικείωσή τους με τις ενέργειες αυτές. Επιπλέον, όμως, το περιεχόμενο των προγραμμάτων, ο τρόπος και τα μέσα που αυτά προβάλλονται στο κοινό, καθώς και η στάση και η εκφορά λόγου των προσώπων που τα παρουσιάζουν δεν πρέπει να προκαλούν βλάβη στην ηθική, σωματική και πνευματική ανάπτυξη των ανηλίκων. Στην παρ. 2 του σημείου Γ της αυτής Υπόδειξης αναφέρεται ότι πρέπει να

αποφεύγεται η μετάδοση σκηνών ή περιεχομένου προγράμματος που προκαλεί στους ανηλίκους ανασφάλεια ή φόβο, ή τους παροτρύνει άμεσα ή έμμεσα σε επιθετική συμπεριφορά και ειδικότερα σε χρήση ή άσκηση βίας ή προσβάλλει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, ή προτρέπει στην υιοθέτηση προτύπων συμπεριφοράς που δεν συνάδουν με τους ηθικούς και νομικούς κανόνες της σύγχρονης κοινωνίας ή παροτρύνει σε εθισμούς και δραστηριότητες που είναι επιβλαβείς για τους ίδιους ή τους εξοικειώνει με βίαιες συμπεριφορές και τους καθιστά απαθείς απέναντι σε ενδεχόμενες επιθετικές ή βίαιες πράξεις της καθημερινότητας. Στο σημ. Α' παρ. 1 της αυτής Υπόδειξης του Ε.Σ.Ρ. αναφέρεται ότι η σήμανση των προγραμμάτων πρέπει να συναρτάται άμεσα με το περιεχόμενο τους ώστε τα προγράμματα που μεταδίδονται σε ώρες που παρακολουθούν τηλεόραση ανήλικοι να μην ασκούν δυσμενή επίδραση στην πνευματική, ηθική ή σωματική τους ανάπτυξη.

11. Στις παραγράφους 1 και 3 του άρθρου 9 του Κανονισμού 2/1991 του ΕΣΡ (ο οποίος, σύμφωνα με το πρακτικό συνεδριάσεως και γνωμοδότηση του Συμβουλίου Επικρατείας με αριθμό 49/2003, καταργείται μόνο κατά το μέρος που αφορά σε ειδησεογραφικές και ενημερωτικές εκπομπές, ενώ κατά το μέρος που αφορά στα λοιπά ραδιοτηλεοπτικά προγράμματα διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση του σχετικού κώδικα δεοντολογίας και ο οποίος -Κανονισμός 2/1991- εφαρμόζεται στην προκειμένη περίπτωση που αφορά σε τηλεοπτική μετάδοση κινηματογραφικής ταινίας), ορίζεται ότι: *«Η... παρουσίαση οποιασδήποτε μη ειδησεογραφικής εκπομπής πρέπει να σταθμίζει την αρνητική επιρροή που μπορεί η εκπομπή να ασκήσει στους ανηλίκους αν προβληθεί σε χρόνο που συνηθίζουν να παρακολουθούν ανήλικοι»* (άρθρο 9 παρ. 1). *«Οι εκπομπές δεν πρέπει να περιλαμβάνουν προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ειδικότερα προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές άσκοπης βίας. Η διάταξη αυτή ισχύει και για τα προγράμματα που ενδέχεται να βλάψουν τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, εκτός αν εξασφαλίζεται με επιλογή της κατάλληλης ώρας εκπομπής ή με άλλα τεχνικής φύσεως μέσα ότι στην περιοχή μεταδόσεως οι ανήλικοι δεν παρακολουθούν κατά κανόνα τις εκπομπές αυτές»* (άρθρο 9 παρ. 3).

12. Τέλος, κατά τα στοιχεία β' και ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του Ν. 2863/2000, το ΕΣΡ ελέγχει την τήρηση *«των εν γένει αρχών και κανόνων, που*

προβλέπονται στην εκάστοτε ισχύουσα ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία» και επιβάλλει τις προβλεπόμενες κυρώσεις στο άρθρο 4 του Ν. 2328/1995.

13. Επομένως, η θέσπιση ειδικών ρυθμίσεων για τα ανήλικα πρόσωπα έχει ως προφανή βάση το δεδομένο της κοινής πείρας ότι αυτά αποτελούν μια ευάλωτη και ευαίσθητη κοινωνική ομάδα, που λόγω της συναισθηματικής και ψυχικής ανωριμότητάς τους, της έλλειψης εμπειριών και της μη ανεπτυγμένης κρίσης, είναι περισσότερο επιρρεπή σε άκριτη υιοθέτηση και μίμηση αλλότριων συμπεριφορών, ιδίως συμπεριφορών που προβάλλονται από τηλεοράσεως και εκλαμβάνονται (από τους ανήλικους) ως κανονικές και συνήθειες (πρβλ. και ΣτΕ 3634/2015).

II. Πραγματικό μέρος

Από τα έγγραφα του φακέλου, την παρακολούθηση των επίμαχων αποσπασμάτων της ξένης τηλεοπτικής σειράς με τίτλο «Brooklyn Nine-Nine», όπως αυτή μεταδόθηκε από τον τηλεοπτικό σταθμό της εγκαλουμένης, καθώς και από τους ισχυρισμούς αυτής (προβληθέντες προφορικά και εγγράφως), προκύπτουν τα ακόλουθα:

1) Με την υπ' αριθ. 480/28.1.2022 διαδικτυακή καταγγελία της Α1 , επισημάνθηκε στην Αρχή το περιεχόμενο τμήματος της εκπομπής «Brooklyn Nine-Nine», η οποία μεταδόθηκε από τον τηλεοπτικό σταθμό ANT1, την 27^η Ιανουαρίου 2022 (ώρα 16:00-16:29), ως εξής: «Στο συγκεκριμένο επεισόδιο υπάρχει μία σκηνή στην οποία οι ηθοποιοί δοκιμάζουν NAPKΩΤΙΚΑ -συγκεκριμένα κοκαΐνη- την εξυμνούν ως αποδεκτή συνήθεια και η ώρα που εμφανίζεται η εκπομπή είναι η ώρα που βλέπουν παιδιά, καθώς και η ηλικία που ανέφερε ως κατάλληλη ήταν από 8 ετών! Πρώτη φορά έβλεπα αυτή την εκπομπή και δεν γνωρίζω πόσες άλλες ακατάλληλες σκηνές μπορεί να υπάρχουν σε αυτήν».

2) Πρόκειται για κωμική αστυνομική σειρά, η οποία εκτυλίσσεται στο φανταστικό 99^ο τμήμα του αστυνομικού τμήματος της Νέας Υόρκης στο Μπρούκλιν και παρουσιάζει μια ομάδα ντετέκτιβ με επικεφαλής τον σοβαρό και διανοούμενο Λοχαγό Raymond Holt, ο οποίος ορίζεται ως ο νέος τους διοικητής. Η σειρά έχει λάβει επαίνους για την απεικόνιση σοβαρών θεμάτων, διατηρώντας παράλληλα την αίσθηση του χιούμορ.

3) Η καταγραφή των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών έγινε διά του υπ' αριθ. 831/ΕΣ/21.5.2024 εγγράφου του Τμήματος Προγράμματος του ΕΣΡ. Όπως

προκύπτει από το ως άνω έγγραφο καταγραφής, μετά σχετικών φωτογραφικών στιγμιότυπων -freeze frames- υφίστανται πράγματι δύο (2) σκηνές χρήσης ναρκωτικής ουσίας και συγκεκριμένα κοκαΐνης (16:11':49''-16:13':10'' και 16:24':25''- 16:25':22''), ενώ στη δεύτερη από τις ως άνω σκηνές ο διάλογος μεταξύ δύο χαρακτήρων περιλαμβάνει και τα εξής: «Δεν θέλω να φανώ σνομπ αλλά έχω το δικό μου πράμα (της δείχνει ένα μικρό μπουκαλάκι με λευκή σκόνη). Το πέρασα κρυφά σε ένα αεροπλάνο. Το έβαλα στον πισινό μου. Θέλεις λίγο;»

4) Μετά την παρακολούθηση του παραπάνω επεισοδίου εντοπίστηκαν οι ακόλουθες επίμαχες σκηνές: α) 16:11':49''-16:13':10'' (ώρα μετάδοσης): Ο Τζέικ και η Ρόζα βρίσκονται με τον Χολτ και τον Άντριαν για να οργανώσουν την παγίδα που θα στήσουν στην Χόκινς. Έχουν ζητήσει από τον Χολτ να τους βρει κοκαΐνη, για να δείξουν στην Χόκινς ότι είναι κι εκείνοι διεφθαρμένοι για να την κάνουν να τους εμπιστευθεί. Ακολουθεί ο εξής διάλογος: «Τζέικ: Πήρες κόκα στα κρυφά; Χολτ: Ένα σακουλάκι με το καλύτερο πράμα, όπως το λένε στην πιάτσα. Έχω επιφυλάξεις για αυτό το σχέδιο. Μπορείς να πεις ότι το βαποράκι σου το έσκασε ή διακοπάρει στο Ναντάκετ; (πετάει πάνω στο τραπέζι ένα σακουλάκι με άσπρη σκόνη). Τζέικ: Όχι, τέλεια. Ίσως αν μαστουρώσει δε θα τη νοιάζει και θα μιλήσει. Άντριαν: Μπορώ να σας διδάξω πώς να κάνετε ότι παίρνετε ναρκωτικά επαγγελματικά. Το έκανα ως μυστικός πράκτορας. Πρέπει απλώς να κλείσετε το ρουθούνι σας όταν σκύβετε. Κοιτάζτε (σκίζε με ένα μαχαίρι το σακουλάκι, παίρνει με αυτό λίγη ποσότητα, σκύβει πάνω από το τραπέζι και ρουφάει με τη μύτη). Όχι, δεν το έκανα αυτή τη φορά. Σνίφαρα κανονικά. Ας ξαναπροσπαθήσω. Έχω καιρό να το κάνω. Πρέπει μόνο να κλείσετε το ρουθούνι και ... Ωωω, σνίφαρα περισσότερο αυτή τη φορά. Πού τη βρήκες; (φανερά μαστουρωμένος). Πού τη βρήκες; Χολτ: Άντριαν, φτάνει. Ρόζα: Μπορούμε να φτιάξουμε ψεύτικη κοκαΐνη από τη σκόνη βιταμίνης Β. Τζέικ: Βιταμίνη Β, η δεύτερη καλύτερη βιταμίνη. Άντριαν: Παιδιά, μπορεί να δουλέψει το ψεύτικο σνιφάρισμα. Δείτε (ξαναρουφάει κοκαΐνη). Ωωω, πήρα πάρα πολύ τώρα. Τζέικ: Το παίρνω μακριά από τα ρουθούνια σου». Στη συνέχεια παρακολουθούμε τον Άντριαν να έχει βγάλει την μπλούζα του και να λέει ασυναρτησίες υπό την επήρεια της κοκαΐνης. β) 16:24':25'' – 16:25':22'' (ώρα μετάδοσης): Ο Τζέικ και η Ρόζα έχουν βγει σε μπαρ με την Χόκινς. Βλέπουμε την Χόκινς να σκύβει πάνω από το σακουλάκι με τη λευκή σκόνη, που βρίσκεται πάνω στο τραπέζι και να ρουφάει τη μύτη της (υποθέτουμε ότι δοκιμάζει κοκαΐνη). Λέει: «Πολύ καλό, ποιός σας το

δίνει;». Τζέικ: Βασικά, είναι γυναίκα. Και οι γυναίκες είναι βαποράκια. Είμαι μαζί της τώρα. Χόκινς: Ορίστε. Τζέικ: Όχι, είμαι εντάξει. Δεν θέλω να φανώ σνομπ αλλά έχω το δικό μου πράμα (της δείχνει ένα μικρό μπουκαλάκι με λευκή σκόνη). Το πέρασα κρυφά σε μπουκαλάκι σε ένα αεροπλάνο. Το έβαλα στον πισινό μου. Θέλεις λίγο; Χόκινς: Είμαι εντάξει με αυτή. Τζέικ: Βολέψου. Στη συνέχεια η Χόκινς σκύβει (για να ρουφήξει άλλη μια μυτιά κοκαΐνη). Στα επόμενα πλάνα οι τρεις τους πίνουν το ένα ποτό μετά το άλλο.

5) Παρά το γεγονός ότι οι υπό έλεγχο σκηνές εντάσσονται σε ένα πρόγραμμα μυθοπλασίας που το νόημά του αφορά στην πάταξη της διαφθοράς εντός ενός φανταστικού αστυνομικού τμήματος στο Μπρούκλιν της Νέας Υόρκης, όμως η σήμανση (Κατάλληλο για άνω των 8 ετών) και, συνακόλουθα, η ώρα μετάδοσής του (16:00-16:29) έχουν επιλεχθεί πλημμελώς από τον πάροχο τηλεοπτικού περιεχομένου. Για το ως άνω επεισόδιο της σειράς «Brooklyn Nine-Nine», έπρεπε να επιλεχθεί, σύμφωνα με την παράγ. 2 του άρθρου 4 της ΥΑ 106/12.6.2019, η ειδική λεκτική σήμανση προσδιορισμού περιεχομένου του προγράμματος περί «Χρήσης ουσιών». Πέραν αυτών, η σήμανση 2^{ης} κατηγορίας (Κατάλληλο για άνω των 8 ετών) δεν ήταν η ενδεδειγμένη, αλλά υπήρξε αναντιστοιχία μεταξύ περιεχομένου εκπομπής και σήμανσης. Και τούτο, γιατί οι ανήλικοι άνω των 8 ετών δεν διαθέτουν την κριτική σκέψη και ωριμότητα των ενηλίκων για να εκτιμήσουν το συνολικό νόημα της τηλεοπτικής σειράς, με κίνδυνο να απομονώσουν τις επίμαχες σκηνές στις οποίες οι ηθοποιοί δοκιμάζουν ναρκωτικά και συγκεκριμένα κοκαΐνη, όπου φαίνεται να την εξυμνούν ως αποδεκτή συνήθεια και να βρεθούν στον πειρασμό λόγω του μιμητισμού, στον οποίο πολλές φορές είναι επιρρεπείς, να επιχειρήσουν αργά ή γρήγορα τη χρήση κοκαΐνης ή άλλων ναρκωτικών ουσιών.

III. Υπαγωγή

Ενόψει των προαναφερθέντων, η Ολομέλεια αποφασίζει, ομοφώνως, ότι η εγκαλουμένη εταιρεία παραβίασε τις διατάξεις που αφορούν την προστασία των ανηλίκων τηλεθεατών, λόγω αναντιστοιχίας σήμανσης με το υπό έλεγχο οπτικοακουστικό περιεχόμενο. Επομένως πρέπει να επιβληθεί στην εγκαλουμένη εταιρεία διοικητική κύρωση.

Κρίνεται δε κατά πλειοψηφία, με ψήφους έξι (6) έναντι τριών (3), ότι πρέπει να επιβληθεί στην εγκαλουμένη η διοικητική κύρωση της συστάσεως, συνεκτιμώντας το γεγονός ότι οι επίμαχες σκηνές εντάσσονται σε ένα πρόγραμμα μυθοπλασίας, μιας κωμικής Αμερικανικής αστυνομικής σειράς, ιδιαίτερα δημοφιλούς και καταξιωμένης, με αναπτυγμένη την αίσθηση του χιούμορ και τον ισχυρισμό της εγκαλουμένης εταιρείας ότι για την επιλογή της σήμανσης καταλληλότητας έλαβε υπόψη τις ηλικιακές κατατάξεις άλλων ευρωπαϊκών χωρών (Γαλλία, Ιταλία, Φινλανδία) στις οποίες κρίθηκε η σειρά κατάλληλη για ανηλίκους άνω των 7 ετών.

Κατά τη γνώμη όμως τριών (3) μελών που μειοψήφησαν και δη των κκ Σωκράτη Τσιχλιά, Δημητρίου Σταυρόπουλου και Σπυρίδωνα Χρυσοφώτη, θα έπρεπε να επιβληθεί στην εγκαλουμένη εταιρεία η διοικητική κύρωση του προστίμου των δεκαπέντε (15.000) ευρώ.

**ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ Η ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ**

Δέχεται, ομοφώνως, ότι η εγκαλουμένη εταιρεία παραβίασε τη ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία ως προς τις διατάξεις περί προστασίας των ανηλίκων τηλεθεατών και αναντιστοιχίας σήμανσης στο περιεχόμενο, κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό.

Επιβάλλει, κατά πλειοψηφία με ψήφους έξι (6) έναντι τριών (3), στην εταιρεία με την επωνυμία «ANTENNA TV ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», ιδιοκτήτρια του τηλεοπτικού σταθμού εθνικής εμβέλειας «ANTENNA TV», τη διοικητική κύρωση της συστάσεως, όπως θέτει την κατάλληλη σήμανση στα προγράμματα που μεταδίδει ώστε να μην θίγεται η πνευματική και ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων τηλεθεατών.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 15^η Οκτωβρίου 2024 και δημοσιεύτηκε την 8^η Μαΐου 2025.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ρ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΥΤΕΡΠΗ ΚΟΥΤΖΑΜΑΝΗ – ΔΡΙΛΙΑ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΜΑΡΑΖΙΔΟΥ